

קרובי העצורים צאריקה עבדו ורינה נימר כמנה

“שיבאו אותם למשפט”

האנגלי האחרון * תתפתח יפה, תשיג חיצונית חובביות.

מעוטם

שלושה נותרו בכלא

מעשה אלימות אסור על פי החוק. כאשר תוקף אורח אחד את חברו, נכנס לפעולה מגוון ענף וקפדני שמטרתו לברר את דאמת, למצוא את הנאשם, להביאו על ענושו. לשם כך קיימת משטרה; לשם כך קיימים בתי-משפט.

כאשר תקפו מפגינים קומוניסטיים את איש הממשל הצבאי בנצרת, סרן אברהם הוז (הקולט הזה 872), שניסה לבדו לפזר את ההפגנה נכנס מנגנון החוק לפעולה. המשטרה ערכה חיפושים, עצרה חשודים. אלא שבמקום להמשיך את מהלכם האישי והקבוע, נעצרו טחנות-הצדק. במקום להביא אותם למשפט על-פי חוקי הארץ הצורקים, מצאה הממשלה לנכון להפעיל את ירישת המסר הקולוניאלי, להחזיק את 33 החי שודים במעצר אדמיניסטרטיבי, לפי סעיף 111 של חוקי-החירום. חתימתו של קצין צבא באה במקומו של פסקדין של שופט.

מאז, שוחזרו רוב העצורים ממחנה גילמי הנווד. בבית-הכלא של משטרת טבריה נשאר אורו רק שלושה צעירים ערביים, שמאסרם הוארך אוטומטית לתקופה נוספת של שנה.

אלמנה ואשה הרה. השבוע נסעה קבוצה קטנה אך מגוונת באוטובוס לירושלים. הערבית הזקנה, לבושת השחורים; הגרמניה הנוצרית הצעירה, בעלת השיער הבלונדי, שעלתה ארצה עם בעלה היהודי, התאלמנה, נישאה לצעיר ערבי נוצרי בנצרת, וילדה לו שני ילדים; הגבר הערבי, לביש חליפת הצמר הכבדה — כולם נועדו לראיון עם ציפורה שרת, בבית ראש-הממשלה.

בקשתם: לשחרר את שלושת העצורים. ריוק ניקולא עבדו, מוחמד נימר סאמיה תור אל-סמרה ממעצרים אי — לכל הפחות — להעמידם לדיון.

אמרה הערבית הזקנה, צאריקה עבדו: “אני אלמנה בת 54. בני ריוק הוא מפרנס היחידי ומפרנס את אחיו הצעיר... האמי צעים השרירותיים שנקטו נגד בני פוגר עים קשה בחיינו המשפחתיים וגורמים לי הרעבתנו”.

אמרה האשה הבלונדית, רינה נימר סאמינה, שהיא עתה בהריון: “מאז שעצרו את בעלי, התרוצצתי במשרד-המושל ובי משטרה. אף אחד לא רצה לענות לי. אף אחד לא רצה לדבר אתי על מעצר בעלי. בשבילי זוהי טרגדיה. בשבילם, זהו מקרה אדמיניסטרטיבי”.

אמר הגבר, יוסף ניקולא עבדו: “יש משהו נגדם? שיבאו אותם למשפט, אם שופט ימצא אותם אשמים — אדרבה! שידון אותם 32 שנה, לא לשנה אחת. ההתנהגות הנוכחית יכולה לומר רק שני דברים: או שהממשלה אינה מאמינה בבתי-המשפט של המדינה, או שאין לה שום הוכחות ממשיות נגד העצורים.”

ההנחה השנייה נראתה קרובה לוודאי. לטען

מורה יהודי באמריקה בגלל דתו? קראו בעצם. “זוהי מדינה דמוקרטית” או לא? לאף אחד לא איכפת מה אני מאמינה. אבל צריכים סוף-סוף להחליט אם זה חינוך ממלכתי או חינוך דתי יהודי!

השבוע עוד היסט משרד-החינוך. אך היה כמעט בטוח כי בקרוב יזכה הקהל הישראלי לחזות באחד המשפטים המעניינים ביותר על היחס בין המדינה והדת.

חינוך

המשלט האחרון

השבוע ישב פייר אורן גילבר, שגריר צרפת בישראל, במשרדו התל-אביבי המרה, עסק בעריכת תוכניות-מלחמה. לא היו אלו תוכניות של מלחמה כלכלית, או מלחמה אטומית. היה זה השלב החדש במאבק בין השפות האנגלית והצרפתית על השליטה במרחב.

מאז מלחמת העולם הראשונה קנתה לה השפה הצרפתית להמונים בדרום-ישראל, לא המרחב, הפכה לכלי ביטוי מובן מאליו לי אינטליגנציה של מצרים, סוריה והלבנון. רק בארץ ישראל השתלטה האנגלית, דחקה את הצרפתית הצידה, למרות הכספים הרבים שהשקיעו הצרפתים בבתי-הספר של המיסיונים ושל חברת כל ישראל חברים.

לאחר הקמת מדינת-ישראל נתמלאו הצרפתים תקוות לשיפור המצב: הם היו בטוחים כי איבתו של היישוב העברי לבריטים תניע את הממשלה לבטל את האנגלית כשפה רשמית, להנהיג במקומה את הצרפתית. אך למ התקוות נתברו. החישובים המעשיים נצחו את הרגשות. האנגלית, שהפכה בינלאומית פה החשובה ביותר ביחסים בינלאומיים הור סופה לשמור על מעמדה הרשמי. לעומת זאת ירדו בתי-הספר של המיסיונים מטה מטה עם צמצום היישוב הערבי בארץ. ובתי הספר של חכמי-הישוב מכה קשה על-ידי הנהגת החינוך הממלכתי.

דרך ישראל. אולם הצרפתים לא אמרו נואש. הם חיפשו דרך לחיזוק המצב, נוכחו כי הדרך הטובה ביותר היא להקנות את השפה הצרפתית להמונים בדרך ישירה, לא באמצעות המיסיונים למיניהם, שאינם אהרי דים ביותר.

השבוע עשה גילבר, שקיבל הוראות מת אימות משרד-החינוך הצרפתי, את הצעד הראשון בדרך הישירה: הוא קיבל על עצמו לגייס 100 מיליון פראנק ממקורות שונים, להקים בית ספר תיכוני גדול על מגרש בן 25 דונאם, בשיכון העממי החדש בשייך מוניס.

משרד-החינוך הישראלי קיבל את התוכנית באהדה. אולם הוא עדיין לא נתן את התשר בה על שני התנאים שהעמידה ממשלת-צרפת להקמת בית-הספר:

- שפת הלימוד הורה, הראשונה במעלה, תהיה הצרפתית.
- הילדים שעלו מארצות-חסות צרפתיות יתקבלו לבית-הספר בהנחות ניכרות.

על אף כל זאת היה דומה כי התקפת-המחץ החדשה של השפה הצרפתית על המשלט

“יהיו לך צרות!” בבית-העם חיכו כמה יהודים אדוקים בגיל העמידה, ששכחו להציג את עצמם. דרשו מן המורה להתפטר מ-ד, אחת “היו לך צרות”. רחל, בטוחה באמונם של בני-המקום, שידעו כי לא יפיעה את דתה בחדר בית-הספר, סירבה, חזרה לאילת.

בינתיים שמע חנוך נגר, ראש המועצה המקומית, ברדיו כי מחפשים מורה באילת. הוא טרם החליט מהפעתו כשקיבל מיברק ממפקח החינוך בבאר-שבע ש,לא לתת דריסת-רגל למורה בבית-הספר. נגר, כמו ההורים, תמכו ברחל, יעצו לה לנסוע לכאר-שבע. אולם המפקח, אריה סימון, לא רצה להתערב. הענין, כך הודיע, בא מירושלים. בכל זאת רמו שכדאי לה לגשת קודם כל למשרד הליגה למלחמה בשמד בבאר-שבע.

מספרת רחל: “האיש הופנתי אליו

מורה רחל בריגורא

“זו רק ההתחלה”

דרש שאתפטר. אמרתי לו שאני מרגישה טוב בתפקידי. הוא אמר שאסע לאמריקה. שאלתי: מי ישלם בעד הנסיעה? הוא אמר: אל תדאגי, אנחנו נשלם. כשסירבתי, הציץ שאירשם במשרד-החינוך כנוצרית, לא אגלה שהייתי יהודיה, אז יתנו לי לעבוד בנצרת. אמרתי שאינני נוצרית, אלא יהודיה, משיחית. אז ניגש אלי, כופף לי את היד וצעק: לא נשחק איתך! זו רק ההתחלה!”

התשובה התעכבה. בירושלים דרשה רחל התשובה רשמית ממשרד-החינוך. אולם זו התעכבה: משרד-החינוך ידע כי רחל בריגורא תגיש לבית-המשפט העליון מיד בקשה לצו על-תנאי, לא היה בטוח בצד החוקי של הענין. אולם רחל היתה בטוחה שתפוטרי.

“מה היו היהודים אומרים לו פוטרי שייכת לכת של יהודים והפצים לה” שאר יהודים, מאמינים בישו כבמשיח יהודי (העולם הזה 862).

גור לרצונו, לשליחות מפלגתית באמריקה, קיבל את המיברק בשעה עשר בבוקר, עלה למסוס בשעה שתיים אחרי-הצהריים.

לבו ניבא לי רעות. הוא לא תיאר לעצמו שפרץ משבר כה חמור שהיה צורך להזעיקו דווקא באירון הראשון. הוא צדק: בבואו הביתה למד שאשתו הוכנסה לבית-חולים ב-לינסין, נאבקת עם המוות.

ענין שר שן בינה. ציונה ויסמן, צבי רית אהודה ואם לשתי יהדות, לא שמה לב כשנשרה ציפורן מאחת מאצבעות רגלה. כי אשה חרוצה, העובדת כפקידה במחלקת החשי-בונות של חברת החשמל על אף מעמדה של בעלה כחבר-כנסת וכמנהל בחברת רסקו, לא נתנה לפרט כה פעוט להפריע לה. היא יצאה יחסה לגינה הקטנטנה שמאחורי הבית הרמתגני היפה של הויסמנים, בזה לזבל שהיה פוזר בו.

כעבור זמן קצר הרגישה כי פניה התי נפחו. היא לא שמה לב גם לכך, היתה בטוחה שהדבר נובע משן הבינה. רק כשמצבה התי מיר מאד והיא איבדה את הכרתה, נקרא רומא. הדיאגנוזה: טיטאנוס*.

ציונה הפכה חיה. סרלין שמע על המקרה בשעה שציונה הוכנסה לבית-החולים. מלבד דאגתו הסבעית לשלום משפחה קרובה, נקף איתו מצפנו במיוחד כי הוא היה האיש שהניע את ויסמן לצאת לשליחות, מנע בעדו להיות קרוב לאשתו. הוויסמים של הרופאים הלכו והחמירו, גרמו לנדודי שינתו של שרה-בריאית.

אולם להפתעת הרופאים, גילתה ציונה החורוצה כי גופה חסון במידה בלתי-רגילה: אחרי ימים רבים של מאבק חסר-הכרה, ניצח את המחלה, היתה השבוע בדרך אל הנצחון הסופי. בהתאם לנוהג היהודי, המורה לשנות את שמו של אדם שנחלק מידי המוות, החליטה אמה לקרוא לה, להבא בשם חיה.

דת

ישו באילת

לפני שנתיים טיילה רחל בריגורא ברחובות סטילאטי, ארצות-הברית. נתקלה בי אסיפת-רחוב דתית. מבטה נתקל בכתובת עברית, אשר הנואם הכריז עליה כעל פסוק מן התנ"ך: רחל התרגזה: כבוגרת סמינה לוינה טקי למורות בתל-אביב, ידעה היטב שאין פסוק כזה בתנ"ך. היא ניגשה אל הנואם, נכנסה עמו לויכוח. הפסוק היה מן הברית החדשה, ותוך זמן קצר הפכה רחל בריגורא למאמינה בישו.

הצברית הצעירה (26), שהוריה באו לפני שלושים שנה מאמריקה (האב היה חיי, האם חלוצה בקבוצת הפועל-המזרחי) הת יחסה לאמונתה החדשה באותו כמו לכל דבר שעשתה בחייה: לפני כן היתה חברת אצ"ל, ישבה שנתיים בבית-הסוהר בבית-הלם כחשודה בהפצת משטרת בית-דגן; במלחמת-השיחור היתה קצינה בצבא, שרתה בחזית המשולש, בה נפל בעלה, אבי ילדה בן 5.

אלמוני בטלפון. כשחזרה רחל ארצה, פורשה מקיבוץ סעד של הפועל המזרחי, הת נדבה כמורה לבית-הספר (הדתי) מושב העולים (מטוניסיה) שדרשת א' בנגב הצפוני. היא היתה מורה טובה. מפעם לפעם ביקר רוח יידיים נוצריים, פעם שלחו לה משלוח של ספרי תנ"ך של המיסיון. מפקח מחלקת החינוך שמח — היה חוסר בספרים בבית הספר הנידה, והידידים כעליהם-מכונות היו תמיד טובים לטרמפ.

אולם לרחל לא היה מנוח. היא התנדבה כמורה לאילת, השיגה את מבוקשה, אחרי מאמצים, בראשית שנות-הלימודים הנוכחיות. שם חיכה לה תפקיד קשה, כמות לב: 25 ילדים בני גילים שונים (6 עד 15) שלמדו כולם בכיתה אחת, באים ברובם ממשפחות רועות. תנאי-האקלים ורקע הילדים הבריון את כל המורות הקודמות. ההורים שמחו שעתה באה מורה קבועה ממש, שהתנדבה אפילו להקים בית-ילדים לשעות אחרי-הצהריים, לעבור בו חגים.

בהתאם הסוכות בילתה רחל בירושלים, אצל ידידים, במיסיון האמריקאי. לפתע צילצל הטלפון. אלמוני הזמין אותה לבוא לשיחה בבית-העם, בשם הליגה למלחמה בשמד. משרד החינוך, הודיע האלמוני, מסכים שתדחה את שיבתה לאילת.

* מחלה של מערכת העצבים המרכזית הניגרמת על-ידי חיידק החודר מבעד לפצע פתוח. הסימפטום: התמתחות כל השרירים, צנזומות תכופה. אם הטיפול מתעכב למעלה משלושה ימים, שעור התמותה עולה על 80%.